

6—18 kölyköt fiadzik, tehát egy évben átlag 36 utódot, amely már négyhetes korában kezd önálló lenni, akkor becsülhető fel igazán a kártétel.

Ha most úgy, mint az idén, Biharban, Zalában, főleg Debrecen vidékén oly nagymértékben szaporodott el a hörcsög, elképzelhető, mit jelent az az illető vidékekre.

Nézzük azonban az érem másik oldalát.

A hörcsög gereznája, melynek részletes leírásába nem bocsátkozom, rendkívül értékes, de, sajnos, ennek eddig nem tulajdonítottak hazánkban jelentőséget, pedig a szücsiparban igen értékes nyersanyag, sőt most már keresett is, mert az egyéb szörmék zároltak. Egy-egy hörcsöggereznéért 1—2 P-t fizetnek a szücsök. Tehát ha a falun egy-egy család fiatalabbjai jobb szórakozás híján elhatározzák, hogy kiöntik¹ a hörcsögöket és gereznájukat szabályszerűen megfejtik, egy-egy család könnyen tehet szert 1—200 P-re, minden nagyobb fáradság nélkül. De ennél sokkal többre is! Mert ha a bőrétől megfosztott hörcsöghullát kifőzzük és a zsírt lefőlőzzük, tisztán összegyűjtjük, a gyógyszerészek minden mennyiséget átvesznek zsír hiányában és azt kenőcsökre használják fel. Egy kiló hörcsögzsírért 1—2 P-t adnak. Megvan minden nagyobb fáradság nélkül a második hasznótétel. Mármost ha a zsírnyerés céljából kifőzött hullát napon, vagy kemencében szárítjuk és otthon darálással durván megdaráljuk, úgy télire a legjobb baromfi- és madár-elejeséget biztosítottuk és a tojástermelést, amire ma hadászati szempontból, a kórházak ellátása és saját háztartásunk ellátása céljából nagy szükségünk van.

A hörcsögirtással nagy nemzeti vagyont mentünk meg, fokozzuk gabonakészletünket, a bőrök kikészítésével honvédeink téli, meleg ruhájának beszerezhetőségét könnyítjük meg, de felendítettük ezzel a baromfityényszítést is és biztosítjuk a tojástermelés folytonosságát.

Nem lekiacsinylendő tételek ezek. A falusi fiatalság így kapcsolódhatik bele, mintegy szórakozva, a haza, a falu neizetvédelmi munkájába.

Kukuljevič József

¹ Debrecen környékén elmés géppel fogják. *Benkő Géza* országgyűlési képviselő érdeméből ott ez az akció rendszeresen folyik s a népnek állandó kereseti forrásává lett. *A Szerk.*

A csepeli Szabadegyetem megnyitása

Annak a sokoldalú nevelő-oktató munkának, melyet az iskolán kívüli népművelés a magyar társadalom minden rétegében végez, egyik legjelentősebb része a gyári munkások körében folyó népművelési tevékenység.

Örvendetes jelenség az, hogy a gyárak, vállalatok, üzemek vezetőségének megértő támogatása révén a munkásság folyton növekvő tömegei kerülnek a népművelés hatókörébe és találnak lehetőséget a további művelődésre és szabad idejük helyes felhasználására. Igen figyelemreméltó az az áldozatot nem kímélő kultúrunka, melyet a csepeli Weiss Manfréd Művek vezetősége évek óta végez e téren.

Az 1941—42. tanévben a gyári munkások és munkásnők 30 különböző tanfolyamát közel 2000 hallgató látogatta. Nagy forgalmat bonyolított le a gyári könyvtár. A dalárda és szimfónikus zenekar, a színházi esték, kirándulások gazdagították és tették élvezzé a gyári munkásság kulturális életét.

Ezt a kulturális munkát a második éve működő Szabadegyetem tetőzi be. A Szabadegyetem második tanévét ünnepélyes keretek között október 12-én nyitotta meg a Vallás- és közoktatásügyi minisztérium képviselőjében *dr. Bisztray Gyula* miniszteri osztálytanácsos, a népművelési ügyosztály vezetője. *K. G.*

Kiállítás Kiskúnhalason

Pest vármegye a megye városaiban időről-időre kiállítást rendez. E kiállítások a vármegye lakosságának az ipari és gazdasági élet területén elért eredményei mellett szolgálják a magyar fajvédelem gondolatát és tájékoztatást adnak az iskolán kívüli népművelés munkájáról is.

A kalocsai és kiskúnfélegyházai kiállítások után most Kiskúnhalason rendezett a vármegye és Kiskúnhalas város vezetősége kiállítást. A kiállítás népművelési részében grafikonok, ábrázolások mutatják be a vármegye területén, Kiskúnhalas belterületén és a tanyái körzetekben folyt népművelési munkát. A faragó, női kézimunka, varró és egyéb gyakorlati tanfolyamok gazdag anyaga mutatta azt az eredményes munkát, mely itt az elmúlt tanévben folyt.

A városi színházban műsoros este keretében a tanya lakossága adott gazdag műsort e címen: „Mit tud a tanya?” A

kiállítás népművelési része és a műsoros est rendezése Szabó Antal körzeti iskola-felügyelő, népművelési gondnok lelkes munkájáról és hozzáértéséről tanúskodott. K. G.

„Ezer év Pest vármegye földjén“

Pest vármegye Népművelési Bizottsága a népművelés huszadik évfordulóján e címen képekkel gazdagon díszített munkát adott ki Pest vármegye népe számára. A könyv a vármegye helyi történeti emlékeinek képekkel való megörökítése mellett ismerteti hazánk és a vármegye történetét. Célja az, hogy az egyénhez közelebb álló szülőföld történelmi emlékein át mélyítse el a magyarság történetének ismeretét és erősítse népünkben a hagyományok megbecsülését és az ősök tiszteletét. A 10 ívnél nagyobb terjedelmű és 152 képpel ellátott művet a vármegyei Népművelési Bizottság 4 pengős önköltségi áron bocsátotta a közönség rendelkezésére.

Komárommegyei hírek

Komárom Vármegye Dalosbizottsága már évek óta nagy súlyt vet a rendszeres énekoktatásra, a karvezetők kellő kiképzésére, a magyar dalban rejő nemzeti nevelőerő felhasználására.

E célból 5 napon énekoktatói és kar-nagyképző tanfolyamot rendezett Dunalmáson. Ezen 11 tanítónő és 20 tanító vett részt; részben már működő karnagyok; a többiek pedig a helyes felfogásnak megfelelő énekoktatást iskoláikban, leány- és fiúegyesületekben, az egyházi életben és a községek kulturális életében alkalmazzák.

Az előadásokat Pataky Mária dr., a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium népművelési osztályának zenei előadója, Török Zoltán dr. és Péter József zene-tanár, karnagyok és Wiesenbacher József népművelési titkár, karnagy tartották.

A tanfolyam hallgatói tanulmányaikról a záróünnepélyvel kapcsolatban elméleti és gyakorlati bemutatót tartottak. A bemutatón megjelentek: Reviczky István alispán, mint elnök, Serényi Antal tanügyi tanácsos, a kir. főigazgatóság képviselője és igen sok érdeklődő népművelő a vármegye területéről.

Az iskolán kívüli népművelés katonái gazdag eredménnyel tavoztak a taníró-nyamrol.

Komárom Város Iskolán kívüli Népművelési Bizottsága a magyar dolgozók számára *Munkásfőiskolát* állított fel, hogy keresztény, nemzeti és szociális alapon a munkásság szellemi életét arra a szintre emelje, mely a magyar munkásság értékének megfelel.

Ezen a Munkásfőiskolán kitűnő szakelőadók napjaink szociális kérdéseit, nemzeti hivatásunkat, a magyarság történelmét, az írók harcát a népért, neperoaldalmunkat, a munkás élet vitás kérdéseit, magyar állampolgári jogokat és kötelességeket, egészség- és csaiádvédelmet, művészet- és nonismeretet, számtani ismereteket, az időszakai gazdasági kérdéseket világítják meg.

Wiesenbacher József

Gömörország népművelési feladatai a mai időkben

Az iskolán kívüli népművelési munka tervszerűségének és egyöntetűségének biztosítása érdekében dr. Horváth Árpád, Gömör és Kishont vármegye népművelési bizottságának elnöke körlevelet adott ki, amelyben részletesen közli a jövő évi munkásságra szóló irányelveket. Bevezetőben az alispán megemlékezik a most folyó nagy háborúról:

„Messze az orosz sikságon az ezeréves Magyarország fennmaradásáért, a keresztény hit szabadságáért és az emberi kultúra eredményeinek védelméért folyik az ádáz küzdelem. Történelmet formáló erők tusakodnak ma. Mi, magyar népművelők nem nézhetjük tétlenül a világtörténelem új korszakának szédítően hatalmas kialakulását, hanem oktató-nevelő munkánkkal nekünk is szolgáljunk kell az örök Magyarországot. Ezért az iskolán kívüli népművelés fontosabb ma, mint valaha, mert céljában és munkájában mindig igazodik az idők és az események nagyságához.“

Majd 9 fejezetben vázolja a népművelési feladatokat. Ezek közül az általánosabb részt az alábbiakban közöljük:

„*Népművelésünk célja és feladatai.* Az iskolán kívüli népművelésnek, mint társadalmi akciónak szélesebb értelemben az a célja, hogy a társadalom minden rétegének ismereteit mélyítse, műveltségét fokozza, az egyedet az emberi kö-